

a vélelem a nyugdíjjogosultságnál, holott annak esedékessége ugyanakkor áll be. Ami pedig a nyugdíjat illeti, bírói ítéleteinkben többször kifejezésre jutott az a gondolat, hogy az is „a szolgálattal kiérdemelt járandóság“, illetve „a nyugdíj fogalmát boncolva, csak arra a megállapításra juthatunk, hogy abban nem csupán az időközben befizetett járulékoknak, hanem az idők folyamán kifejtett szolgálatok ellenértéke is befoglaltatik.“ Erdemben a Kúria megkülönböztetése helyeselhető, de a valódi megokolásnál nem lehet szem elől téveszteni az alapintézményt, az elévülést, amit a „hallgatólagos elengedés“ csak pótol. Mert igaz, hogy a nyugdíjigény a szolgálati viszony megszűnésekor nyílik meg, de a nyugdíjszolgáltatások időszakonként (havonként) válnak esedékessé és így minden havi részlet elévülése külön-külön kezdődik meg. Az elévülést pótló elengedés, tehát a kereset beadása után esedékessé váló nyugdíjrészekre nem vonatkozhatik.

Ezzel azonban a felvetett kérdés még nincsen megoldva. A nyugdíjterhek túlnyomó részét elismert vállalati nyugdíjpénztárok viselik, amelyeknél törvényi rendelkezések és a P. K. állandó revíziói megkövetelik, hogy minden nyugdíjjogosult teljes járuléktartaléka le legyen fedezve. A lefedezésről — szükség szerint — a nyugdíjpénztárat fenntartó munkaadó gondoskodik. Előfordulhat, hogy valaki 10—15 év múlva lép fel nyugdíjigénnyel a pénztár ellen olyan viszonyok közt, amikor a munkaadó anyagilag annyira meggyöngült, hogy a megítélendő nyugdíj járuléktartalékát lefedezni nem tudná. Épen ilyen esetekre vonatkozik a *tulajdonképeni elengedési vélelem*, amelynek jogszabálya magánjogunkban megvan és ami megköveteli, hogy a munkavállaló indokolatlanul ne hagyja hosszú időn keresztül bizonytalanságban a nyugdíjszolgáltató szervezet a tekintetben, hogy van-e követelése vagy nincs. A vélelem fenforgását tehát ilyen esetekre is ki kellene terjeszteni.

Az elengedő szerződés konstrukciója nehézkessé teszi az elévülés nyugvására és félbeszakítására vonatkozó jogszabályok érvényesülését is, pedig enélkül az időmuláshoz fűzött jogvesztés intézménye — bármilyen formába is legyen burkolva, — igazságosan nem érvényesülhet.

Dr. Munkácsi Ernő.

Van-e a felek közjegyzői okiratba foglalt meg- egyezése alapján biztosítási végrehajtásnak helye?

A Kúria 5449/1932. sz. ítéletével eldöntött jogeset (Jogi Hírlap 1933. évi 158. sorszám) fo glalt állást ebben a kérdésben.

A perbenálló házastársak között létrejött házassági szerződés az alperesnő részére a jogot biztosította, hogy amennyiben a férj részére átadott hozományt veszélyeztetve látja, hozományi követelésének biztosítását a házasság fennállása alatt

is veszély igazolása nélkül követelhesse és közjegyzői okiratba foglalt házassági szerződés alapján férje ellen közvetlen biztosítási végrehajtást vezethessen. A feleség a közjegyzői okirat alapján a biztosítási végrehajtást férje ellen el is dendeltette és foganatosította is. A férj azonban a feleség ellen a Ppé. 39. §. c) pontja alapján (a végrehajthatóság előfeltételeinek hiányára hivatkozással), a biztosítási végrehajtás megszüntetése iránt indított keresetet, amelyet azonban a fellebbezési bíróság a közjegyzői okiratban foglalt házassági szerződés tartalmára figyelemmel elutasított. A Kúria az ítélet megváltoztatásával az alperesnő javára elrendelt biztosítási végrehajtást megszüntette, mert — miként az indokolás kifejti —, az 1874. évi 35. t.-c.-be foglalt közjegyzői rendtartás 111. §-a rendelkezéseinek egybevetéséből kitűnőleg közjegyzői okirat alapján biztosítási végrehajtásnak nincs helye.

Az indokolás a közjegyzői okirat körén túlmenőleg is felveti a kérdést, vajjon biztosítási végrehajtás elrendelésére alkalmas-e a feleknek oly jogügylete, amely szerint az adós a hitelező követelésének biztosítására kötelezi magát, és a biztosítás — biztosítékadás — módjával a biztosítási végrehajtást választják.

A hivatkozott számú ítélet a választ a következőkben adta meg:

A Vhtv. IV. fejezete és a Ppé. 50—52. §-ai taxative sorolják fel azokat az eseteket, amelyekben biztosítási végrehajtásnak van helye. Amidőn tehát a törvény a biztosítási végrehajtás kérdését tüzetesen felsorolt esetekre korlátozza, a felek az előleges biztosítási intézkedés ezen módjának igénybevételét a törvényben fel nem sorolt más esetekre *megállapodással* nem terjeszthetik ki. Így tehát peres feleknek közjegyzői okiratba foglalt megegyezése a biztosítási végrehajtás iránt érvénytelen.

Azzal a megállapítással, hogy a felek közjegyzői okiratba foglalt megegyezése alapján biztosítási végrehajtásnak de lege lata helye nincs, nem kívánok perbeszállni, arra azonban rá szeretnék mutatni, hogy de lege ferenda a törvény ezen álláspontját kielégítőnek, az élet gyakorlati igényeit kellően szolgálóknak nem tartom.

Az utóbbi évek joggyakorlatában, és pedig különösen a családi vagyoni jogi esetek körében azt az örvendetes tendenciaváltozást látjuk, hogy a bíróság az eset körülményeihez képest annak szemköztesét, aki a másíknak hitelezni kényszerül, illetve a másíkkal szemben birtokon kívül kerül, biztosíték adására kötelezi. A joggyakorlat az utóbbi időben erőszben megértőbb lett. A régi gyakorlat nem kedvezett ennek az iránynak, bizonyos veszélysíuketség jellemezte. Am ugyanakkor, amikor a bíró megadja a biztosítékadási kötelességet akkor, amikor erről szó sem volt. visszás, hogy ne kapják meg a felek akkor, amikor erre gondoltak, ezzel számoltak, és egyezően akarták is. A biztosításnak csak a törvényben tüzetesen megjelölt esetekben van helye, láspontja mellett két érvet lehetne találni. Az egyik az, hogy miért térünk el attól a szabálytól, hogy biztosítási végrehajtásnak csak a örvényben tüzetesen megjelölt esetekben van helye,

hiszen az ismertetett jogeset szerint a közjegyzői okirattal biztosított nő a fentírt tartalmú közjegyzői okirat alapján biztosítékadás iránt *keresetet* indíthat férje ellen hozományi követelésének biztosítása iránt. Erre az érvre azonban azt válaszoljuk, hogy, ha a nőnek előbb ítéletet kell kieszközölnie és csak ha a férj a biztosíték adására kötelező ítéletnek eleget nem tesz, kerülhetne a sor a biztosítás megszerzése végett a bíróság által megjelölt egyenérték erejéig végrehajtás kerésére, a közjegyzői okirattal biztosítani kívánt személy távolról sem éri el azt a célt, amelyet a közjegyzői okiratban férjével egyértelműen megvalósítani kívánt, mert más az, ha a feleség mindjárt biztosítási végrehajtást vezethet közjegyzői okirat alapján a férj ellen, és más az, ha előbb pert kell lefolytatnia. A kettő közötti nagy időbeli eltérés a megvalósítani kívánt célt — a biztosítást — esetleg teljesen megghiúsíthatja.

A másik ellenvetés a hitelezők szempontja, hogy t. i. a házastársak illetve általában a felek megegyezése alapján vezetett végrehajtás a hitelezők kijátszását célozhatja. Ez a szempont azonban szintén nem lehet akadálya a közvetlen biztosítási végrehajtás megengedésének, mert minden végrehajtással szemben adódhatik ugyanilyen helyzet, amikor is perreutasítás és az annak folytán folyamatba tett per eredménye dönti el, számbajön-e valamely végrehajtható hitelező végrehajtási zálogjoga a többiek előtt vagy sem.

Miután tehát a biztosítási végrehajtásnak a felek közjegyzői okiratba foglalt akaratmegegyezése alapján történő elrendelése reális gazdasági célt szolgálhat, a közjegyzői rendtartás hivatkozott 111. §-át kiegészítendőnek tartanám a következő 3-ik bekezdéssel: „Közjegyzői okiratba foglalt megegyezés alapján helye van *biztosítási* végrehajtásnak is, ha azon előfeltétel fennforgása, amelyhez a közjegyzői okirat a biztosítást fűzi, közokirat által bizonyíttatik.

Addig is, amíg a törvény ekként kiegészítettetik, az ismertetett jogeset által elérni kívánt célt a következőképen látom megvalósíthatónak:

Közvetlen *kielégítési* végrehajtást kötnék ki, hozzátennem azonban, hogy mindaddig, amíg a hozományi követelés nem esedékes, a végrehajtható nő a biztosítási intézkedéseken túlmenő lépést nem tehet. Tehát pld. árverés kitűzését, a lefoglalt követelés utalványozását, átruházását nem kérheti.

Dr. Balla Ignác.

Szemelvények a Közigazgatási Bíróság újabb pénzügyi elvi határozataiból.

A m. kir. Közigazgatási Bíróság pénzügyi osztálya 1927. számú, 1937. februári keletü elvi határozatában kimondotta, hogy a kereskedelmi törvény 306. §-án alapuló kereskedelmi zálogjog, a köztartozások behajtásával szemben, a hitelező részére nem biztosít előnyt és nem ad jogot arra, hogy a hitelező az árverésen befolyt vételárnak kezéhez való kiutalását igényelhesse.